

UIT DE PRAKTIJK

Met deze rubriek willen wij praktijkervaringen uitwisselen. De LVG-praktijk is divers en in elke instelling weer net even anders maar de thema's van de problemen die zich kunnen voordoen zijn vergelijkbaar. Deze eerste kwestie, de problemen rond het chatten door jongeren, wordt aangesneden door de redactie van Onderzoek & Praktijk. Hoe gaat men in de verschillende instellingen met deze kwestie om? Wat is wijsheid in deze? Mail uw reacties en opmerkingen naar a.ponsioen@lvgn.nl. In het volgende nummer van Onderzoek e& Praktijk kunnen wij uw bijdragen opnemen en aldus met de collega's delen. Ook voor nieuwe kwesties biedt deze rubriek een platform.

CHATGEVAAR(?)¹⁵

Simon is een stoere jongen van een 15 jaar, met een IQ van 68. Hij is flink uit de kluiten gewassen voor zijn leeftijd en ziet er goed uit. Geen wonder dat Simon het goed doet bij de meisjes. Daar is Simon overigens helemaal niet rouwig om, want op zijn beurt is hij zeer op meisjes gesteld en heeft graag een vriendinnetje. Het is daarbij voor Simon soms wel moeilijk om zijn grenzen te bewaken. Simon is in het verleden al eens tegen dit probleem aangelopen dat hij in zijn enthousiasme wat sneller van stapel liep dan het vriendinnetje in kwestie wilde.

Nu is het best moeilijk in te schatten hoeveel harder Simon liep dan het meisje wilde. Zowel voor Simon zelf, als voor het betrokken meisje, als voor de groepsleiding. Simon lijkt het moeilijk te vinden om te begrijpen dat een meisje hem aardig vindt, ook zijn vriendinnetje wil zijn, maar niet (of nog niet) hetzelfde wil als hij. Omgekeerd lijkt het ook voor het vriendinnetje lastig de situatie te overzien, haar grenzen te bepalen en deze bovendien zo aan te geven dat Simon begrijpt wat zij wil en vooral wat zij niet wil. En voor de groepsleiding is het niet altijd eenvoudig in te zien waar stoeien eindigt en grensoverschrijdend gedrag begint. Vooral omdat de meisjes het zelf vaak niet goed weten, niet goed kunnen verwoorden en er uit onzekerheid of onwetendheid vaak niets over zeggen. Daar komt nog bij dat het sociaal contact bij (L)VG jongeren vaak op en wat jeugdiger niveau ligt en stoeien vaak ook nog echt stoeien is, waar je bij niet LVG-leeftijdgenoten in het stoeien al eerder signalen van veroveren en veroverd worden kunt lezen. Het is inmiddels wel een punt van zorg dat Simon duidelijk bezig is met lichamelijk contact en behoefte heeft aan seksueel verkeer en gezien zijn beperkte impulsregulatie is het zeker ook een risico.

Een complicerende factor in het geheel is de MSN. Simon besteedt uren aan chatten en het uitwisselen van tekst en uitleg op de computer. De gemiddelde MSN pagina neemt daarbij geen blad voor de mond en de taal is bij tijd en wijle, op zijn zachtst gezegd, opwindend te noemen. Recent is Simon opnieuw betrokken bij grensoverschrijdend gedrag en zo te zien lijken de grenzen steeds verder te schuiven en de overschrijding ook. Ook nu weer is het moeilijk te beoordelen wat de rol van beide partijen in het geheel is geweest. Bij de groepsleiding en gedragsdeskundigen heerst echter wel de overtuiging dat er sprake is geweest van verkrachting, al is deze uitspraak officieel niet gedaan en ook de klacht niet in een dergelijke vorm naar voren gekomen. Noch intern (binnen de instelling), noch extern. Onderzoek heeft geleerd dat “zien eten, doet eten” ofwel ‘praten over seks’ en ‘kijken naar

¹⁵ Voor jongeren vanaf 12 jaar aan te raden boeken: Feller, P. (2003). *Chatgevaar*. Unieboek BV; Hooper, M. (2005). *Black out*. Uitgeverij Ploegsma.

seks' maakt de stap naar 'doen' kleiner. Nu is 'praten over' via de MSN ook nog eens het soort praten dat dikwijls niet gespeend is van de nodige grootspraak en dikdoenerij: lekker veilig elektronisch elkaar een beetje 'opvrijen' met een fysieke afstand van soms vele mijlen ertussen. Het is de vraag of Simon met zijn LVG-vermogen de relativiteit van de chatbox wel kan bevatten. Simon is dubbel, misschien zelfs wel driedubbel kwetsbaar ten aanzien van het chatten. Zoals bijna alle jongens raakt hij er opgewonden van. In tegenstelling tot zijn normaal begaafde leeftijdgenoten mist Simon het cognitieve vermogen in te zien dat de MSN-wereld niet hetzelfde is als de echte wereld en bovendien heeft Simon moeite met zijn impulsregulatie. Wat is wijsheid? Chatten verbieden? Maar hoe dan als Simon naar huis gaat? De dreiging dat Simon thuis met verdubbelde inzet achter de chatbox duikt is groot. En juist thuis is er geen controle op wat Simon uitspookt achter de computer of elders. Overleg met thuis? De vader van Simon wil wel helpen met seksuele voorlichting, het is echter maar zeer de vraag of dat afdoende is. Of juist wel chatten op de groep of beter gezegd op de instelling en de informatie van de chatbox voorzien van de nodige kanttekening en via die weg bespreekbaar maken en uitleggen wat grenzen zijn en hoe je die bij anderen kan herkennen? Maar heeft dat zin als er in het weekeinde weer ongeremd gechat, MSN-end of gehyved wordt. En hoe zit dat dan met de privacy? Mag iemand zelf beslissen met wie hoe wat en wanneer hij chat of valt dit onder risico gedrag en kunnen we daar richtlijnen voor uitschrijven?

Wat is wijsheid? Sommige orthopedagogische behandelcentra (OBC's) hebben het chatten verboden. Die oplossing biedt echter maar voor korte tijd soelaas. Je kunt hetzelfde bereiken via 'Habbo'¹⁶ een virtuele wereld waarin je contact kunt leggen met virtuele vriendjes en als dat verboden wordt, komt er wel weer iets nieuws. Sommige OBC's hebben het internet geblokkeerd en hebben alleen nog maar zogenaamde 'stand-alone' computers. Leidt dat niet tot jongeren die een belangrijke vaardigheid in de huidige maatschappij niet kunnen ontwikkelen? Wat is wijsheid?

Reacties, opmerkingen en suggesties, naar de redactie van Onderzoek & Praktijk, p/a Kaap Hoordreef 60, 3563 AV Utrecht. Of per email: a.ponsioen@lvgn.net.nl.

¹⁶ Zie: www.habbo.nl